

מדינת ישראל

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

תחקיר מלמד: אובדן דרך של קבוצת מטיילים תלמידים

מטרת המסמך:

להציג בקצרה אירוע אובדן דרך בעת טיול של קבוצת תלמידים, לעדכן בלקחים ומסקנות שנלמדו ממנו, וליצור ידע מצטבר אצל העוסקים במלאכה. ישנה חשיבות להפיק לקחים מאירועים, בכדי לפתח את השכל הישר.

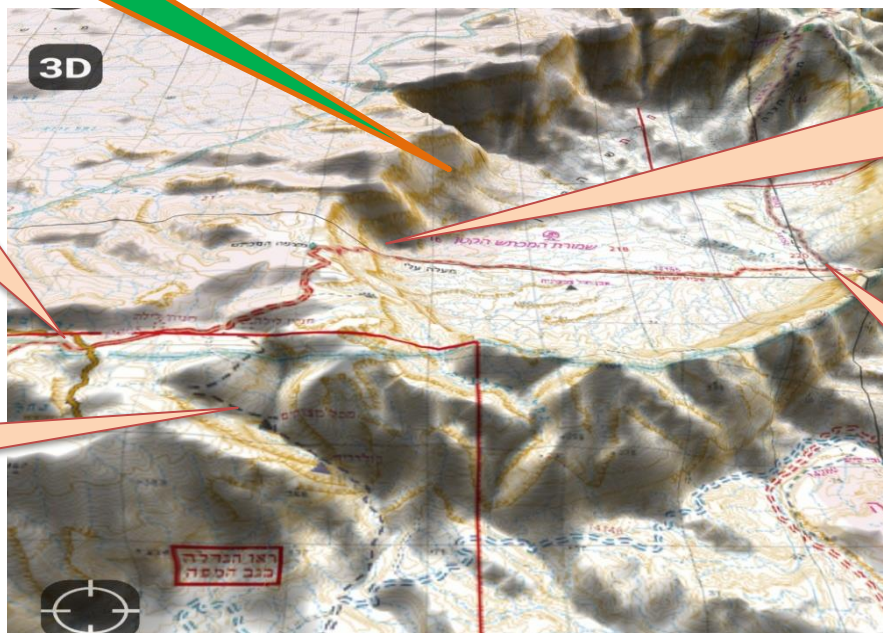
מטרתו של דף זה היא להציג את תמצית האירועים בלבד ומתוכם לדרבן ולעודד לעשייה מקצועית בתחום.

עיקרי הדברים:

ביום ראשון, בתאריך 8.2.2015 יצאה קבוצה של 21 תלמידים לסמינר שמשכו 3 ימים. את הקבוצה ליוו שתי מורות ומגיש עזרה ראשונה, חמוש מאבטח טיולים. ביום השלישי, בהתאם לתכנית, הגיעו לחניון המכתש הקטן. לאחר שירדו מהרכב איבדו את הכיוון והלכו בשביל לא נכון לינחל עקרבים' - נחל קניוני קשה. לאחר שעה של הליכה, התברר לאחד התלמידים (מד"צ של"ח), כי הם לא נמצאים בשביל המתוכנן. יחד עם עוד 4 תלמידים והמע"ר הם הצליחו להתאפס ולחזור לשביל המתוכנן, שביל 'מעלה עלי' ולחצות את המכתש. 16 תלמידים נשארו בנחל עקרבים, כאשר הם בנפרד מהמורה המלווה שמצידה איבדה שליטה על התלמידים, חלקם בנחל עקרבים.

בשעה 17:00, יחידת החילוץ הגיעה לשטח וחילצה את התלמידים האובדים, עם המורה המלווה, מלבד שתי נערות שנשארו בשטח, שנמצאו רק בשעה 21:45 על ידי מסוק של חיל האוויר.

המכתש הקטן

"מעלה עלי" – המסלול המתוכנן, בו היו מתוכננים לרדת ובסופו להתחלק לקבוצות וחצות את המכתש על השביל עד לחניון בו המתין

סיום המסלול המתוכנן נקודת ההמתנה של האוטובוס עם המורה המלווה

החניון: נקודת הירידה מהרכב ותחילת ההליכה בה לקחו כיוון לא נכון וירדו לכיוון נחל עקרבים

הטעות – המסלול שבו הלכו בפועל ובו הלכו לאיבוד - "נחל עקרבים"

מדינת ישראל

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

מסקנות וליקויים

אחראית הטיול לא זיהתה את השלט המוצב בקצה החניון בנקודת הכניסה

- א. היעדר שימוש בחוזר מנכ"ל טיולים במערכת החינוך.
 - ב. היעדר כתב מינוי מפורט מטעם מנהלת בית הספר לאחראית הסמינר והטיול.
 - ג. היעדר 'סיור מכין' במסלול המתוכנן במכתש הקטן.
 - ד. חוסר הכנה מקצועית ובדיקת מוכנות של כלל המרכיבים.
 - ה. היעדר הובלה ע"י מדריך מוביל מקצועי או איש שלי"ח.
- **מנהלת ביה"ס** אישרה את התכנית מבלי להבין שהטיול במכתש הקטן הוא מסלול קשה.
 - **רכז הטיולים הבית ספרי** פעל לא נכון בהכנת אחראית הטיול בהיבט המקצועי: שכן, **הגורם הישיר לאירוע הוא הכנתה ומוכנותה הלקויה של אחראית הסמינר והטיול למסלול המכתש הקטן** – כתוצאה מחוסר ידע מקצועי, ללא ניסיון מעשי בהובלת טיולים בשטח כאחראית טיול.
 - נקודת "העיוורון" - תחושת הביטחון של אחראית הטיול.
 - התנהלות בשטח – "מודל הדומינו" של הצטברות התקלות

מאפייני הליקויים המרכזיים:

- א. חוסר היכרות עם הכניסה המדויקת לשביל והצבע שבו סומן.
- ב. חוסר באמצעים בסיסיים כמו מפה ודף קשר עם חדר מצב טיולים וגורמי סיוע וחילוץ.
- ג. חלוקת התלמידים לזוגות ושלושות הביאה לנתק ולאיבוד יכולת לשליטה עליהם בשעת הצורך.

המלצות לבתי הספר

- לבצע השתלמות חדר מורים לומד בנושא היערכות והכנות לטיולים, על ידי נציג יחידת הפיקוח על הטיולים של משרד החינוך –
- לאשר את תכניות הטיולים של בית הספר, כולל סמינרים, על ידי ועדת הטיולים של המשרד במחוז והמפקחת על בית הספר, התכניות יהיו חתומות על ידי שני בעלי התפקיד.
- בית הספר יקבע הליך חדש למיצוי הכוחות המקצועיים בכל פעילות שדה, שטח וטיולים שבה יהיו אנשי שלי"ח, רכז הטיולים או מדריך מקצועי תו תקן בהתאם להנחיות המשרד.
- סמינרים מסוג זה שיש בהם שילוב של טיולים ועלולים להיקלע למצבים דומים יש לבדוק אותם היטב בהיבט ההכנה לטיול.